

Broj: 03-45.2-32-1773-25/18
Istočno Sarajevo, 16.5.2019. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 22. sjednici BAS/TC 56, održanoj 15.05.2019. godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine odobrava:

POSLOVNI PLAN
BAS/TC 56
Konvencionalni i alternativni izvori električne energije

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 56, *Konvencionalni i alternativni izvori električne energije* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 56) obuhvata standardizaciju u oblasti gasnih turbina, solarnih fotonaponskih sistema energije, vjetro turbina, hidrauličnih turbina, tehnologije gorivih ćelija i energetske inženjering.

BAS/TC 56 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

- CEN/CLC/TC 2	<i>Power engineering</i>	<i>(Energetika)</i>
- CEN/SS F23	<i>Energy</i>	<i>(Energija)</i>
- CLC/TC 82	<i>Solar photovoltaic energy systems</i>	<i>(Solarni fotonaponski energetske sistemi)</i>
- CLC/TC 88	<i>Wind turbines</i>	<i>(Vjetro turbine)</i>
- CLC/TC 2	<i>Rotating machinery</i>	<i>(Rotacione mašine)</i>
- CLC/SR 4	<i>Hydraulic turbines</i>	<i>(Hidraulične turbine)</i>
- CLC/SR 5	<i>Steam turbines</i>	<i>(Parne turbine)</i>
- CLC/SR 105	<i>Fuel cell technologies</i>	<i>(Tehnologije gorivih ćelija)</i>
- ISO/TC 192	<i>Gas turbines</i>	<i>(Gasne turbine)</i>
- IEC/TC 4	<i>Hydraulic turbines</i>	<i>(Hidraulične turbine)</i>
- IEC/TC 5	<i>Steam turbines</i>	<i>(Parne turbine)</i>
- IEC/TC 82	<i>Solar photovoltaic energy systems</i>	<i>(Solarni fotonaponski energetske sistemi)</i>
- IEC/TC 88	<i>Wind turbines</i>	<i>(Vjetro turbine)</i>
- IEC/TC 105	<i>Fuel cell technologies</i>	<i>(Tehnologije gorivih ćelija)</i>
- IEC/TC 114	<i>Marine energy</i>	<i>(Energija mora)</i>
- IEC/TC 2	<i>Rotating machinery</i>	<i>(Rotacione mašine)</i>

BAS O 5.0-03
Važi od: 12.2.2019.

INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE
Bosna i Hercegovina, Trg Ilidžanske brigade 2b, 71123 Istočno Sarajevo,
tel. + 387 57 310 - 560, Informaciono dokumentacioni centar: +387 57 310 - 580;
faks + 387 57 310 - 575; E-mail: stand@bas.gov.ba; www.bas.gov.ba

CERTIFIED M.S.
EN ISO 9001:2009
1148402

- IEC/TC 117	<i>Solar thermal electric plants</i>	<i>(Solarna energija električnih postrojenja)</i>
- IEC/PC 118	<i>Smart grid user interface</i>	<i>(Korisnički interfejs za pametne mreže)</i>

BAS/TC 56 je formiran Rješenjem direktora Instituta za standardizaciju BiH o formiranju Tehničkog komiteta br. IP-00066/10-03DD od 12.02.2010. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 56 br. 03-45.1-77-1/15 od 03.06.2015 godine.

Tehnički komitet BAS/TC 56 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 56 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 56 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

U kontekstu namjera da se BiH integriše u Evropsku uniju, u toku je proces usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, koje se vrši putem preuzimanja evropskih standarda i direktiva Novog pristupa EU. Na osnovu tog procesa, tehnički komiteti Instituta vrše usaglašavanje bosanskohercegovačkih standarda sa evropskim, i to usvajanjem evropskih standarda kao nacionalnih. Osim toga, prilikom preuzimanja evropskih standarda kao bosanskohercegovačkih moraju se povući svi nacionalni standardi za iste predmete standardizacije koji su u suprotnosti sa postojećim evropskim. Po tom principu i BAS/TC 56 vrši preuzimanje evropskih standarda i srodnih dokumenata u našu standardizaciju.

Obnovljivi izvori energije (engl. Renewable energy sources – RES) nekada označavani i kao trajni energetske izvori, predstavljaju energetske resurse koji se koriste za proizvodnju električne energije ili toplotne energije, odnosno za svaki koristan rad, a čije rezerve se konstantno ili ciklično obnavljaju. Sunčeva energija je značajan obnovljiv izvor energije. Sunčeva energija ne zagađuje životnu sredinu, ekološki je bezbjedna, a u odnosu na ostale izvore energije ona je obnovljiva.

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Standardi koje usvaja BAS/TC 56 koriste se u poslovnom okruženju Bosne i Hercegovine. Specifikacije i standardi su osnov za proizvodne i komercijalne poslove. Pošto su usvojeni standardi u relativno širokoj upotrebi, neophodno je njihovo redovno inoviranje. Sukcesivni razvoj novih tehnologija ili poboljšanja već postojećih proizvoda, kao i prateće opreme koja koristi konvencionalne i pogotovo alternativne izvore energije, zahtjeva dodatno i kontinualno praćenje tržišta u cilju ponude odgovarajućih savremenih standarda.

2.3 Zahtjevi tržišta

Prepoznavanje i podsticanje primjene tehnologija i proizvodnih metoda koje redukuju i racionalizuju potrošnju prirodnih resursa i podstiču investicije u njihovo očuvanje i obnavljanje. Izgradnja zakonskih akata koji podstiču i obavezuju industriju da djeluje u skladu sa relevantnim standardima i strategijama održivog razvoja.

U mnogim državama, vlada se odlučuje za subvencije iz sljedećih razloga:

- razvoja industrije;
- sigurnosti pri snadbjevanju energije;
- uštede;
- smanjenja efekta staklene bašte.

Bosanskohercegovačke standarde koje donosi BAS/TC 56 za konvencionalne i alternativne izvore električne energije, na nacionalnom nivou, široko primjenjuju proizvođači, projektanti, instituti, organi državne uprave i dr.

2.4 Aspekti zaštite okoline

Višestruka korist po zaštitu životne sredine ostvaruje se upotrebom i iskorištavanjem obnovljivih izvora energije. Naprimjer prijemnici sunčeve energije se uglavnom koriste za uštedu energije i smanjenje zagađenja. Zbog toga su aspekti zaštite životne sredine koji se odnose na fluide koji prenose toplotu, na izolacione materijale, bezbjednosne komponente i reciklažu materijala prijemnika već uključeni u objavljene standarde iz ove oblasti.

Osim toga, korišćenje sunčeve energije kao obnovljivog izvora energije doprinosi očuvanju životne sredine i manjem korišćenju ostalih izvora energije kao što su uglj, nafta, prirodni gas i nuklearna energija.

Direktiva Evropskog parlamenta o klimatskim promjenama i energiji koja ima za cilj obezbjeđenje smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte za najmanje 20 %, unapređenje energetske efikasnosti od 20 % i učešće obnovljivih izvora energije od 20 % u ukupnoj potrošnji energije u EU do 2020. godine.

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 56

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 56 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
- zaštita potrošača;
- uklanjanje prepreka u trgovini;
- predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

4. Zainteresovane strane

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za

---

standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti konvencionalnih i alternativnih izvora električne energije, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
- Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 56 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 56;
- Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 56, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
- Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
- Informisanje članova BAS/TC 56 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;

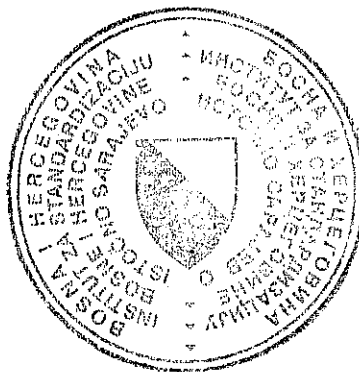
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 56;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 56 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 56 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 56 i Instituta.

7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 56 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 56,
2. a/a.

DIREKTOR

Aleksandar Cincar

¹ Sa glasanjem o razvoju evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata započeti će se kada Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a

